

Havnin fyri 100 árum síðani

Petur Alberg fekk í 1898 ein brævvin, sum hann umtalar fleiri ferðir í dagbókini. Hann kallaðist Sigurd Elkjær av Horsens leiðini í Jyllandi. Í skjølunum hjá Petur eru avskriftir av nøkrum av teimum brøvum, sum hann sendi til henda brævvinin. Vit endurprenta her eitt bræv, har hann greiðir frá Havnini, sum hann ein drongur upplivdi hana fyri 100 árum síðani. Eisini greiðir hann frá jólunum og eisini her sæst hvussu hesin havna-drongurin stúrir fyri úlendsku ránsveiðuni undir Føroyum. Øll hava hoyrt um Horsens Tugthus, sjálvt um tey fægstu hava verið har. Men sum tað sæst í brævinum hefur tað eisini verið til fyri 100 árum síðani.

Brævið ljóðar soleiðis:

Thorshavn, den 30. Januar 1899.

Kære Ven,
Hjertelig Tak for dit venlige Brev og det dejlige Billede som glædede mig meget. og ligeledes takker jeg dig for din Skildring af Horsens By og Grejsdalen.
Naar du ønsker, at jeg skal fortælle dig lidt om Thorshavn, da skal jeg med glæde imødekomme dit Ønske, men da Byen er lille og tarvelig, saa bliver der ikke meget at fortælle om den.
Thorshavn har over 1500 Indbyggere; den er vistnok anlagt af Nordmændene samtidigt med Øernes bebyggelse i Begyndelsen af det 9de Aarhundrede, og er bleven opkaldt efter Guden Thor. Den har lige fra de ældste Tider været Hovedtingstedet på Øerne, som ogsaa forskellige Benævnelser tyde paa, som: Tingenæs, Domskaeret, Stejletangen, Galgen og lign. Af gamle Bygninger findes ingen Levninger med undtagelse af et gammelt Hus, Munkestuen kaldet. Dér boede i den katolske Tid nogle Munke, som modtog de pavelige Indkomster af Færøerne. Hos disse Munke gik den senere saa navnkundige Kong Sverre, der blev født i Kirkebø, i Skole. Bygden Kirkebø ligger godt en Mils Vej fra Thorshavn og var dengang Færøernes Bispesæde. Thorshavn har kun én Kirke, den er opført af Tømmer. Udvendig er den malet hvid og indvendig er den ogsaa malet og dekoreret.

Ógvulig man amtmansborgin hava sæð í Havnini, sum hon var fyri 100 árum síðani. Her saman við løgtingshúsinum, hagar Jógvan Poulsen var á veg, tá hann varð spulaður

Den har et godt Pibeorgel, der er skænket til Kirken af Frederik VI, og en Altertavle der forestiller Jesu nedlæggelse i Graven. Efter hvad jeg har hørt andre sige, skal det være et sjældent godt Maleri. I nærheden af Kirken ligger Realskolen, núverandi H N Jacobsens Bókhandil den er en stor enetages Bygning som der i Arkitektonisk Henseende ikke er meget ved, derimod er Kommune-skolebygningen, sum du har faaet et Billede af, mange Gange smukkere og mere nutidsmæssig. Den pragtfuldeste af alle Bygninger er dog Amtmandsboligen, der er opført paa en Høj og tager sig ud som en Ridderborg i gamle Dage, eller som et lille Slot, forsynet med et pænt lille Taarn. De andre Embedsboliger ere ogsaa kønne

Bygninger, men Byens største Bygning er en Fabriksbygning, som for godt en halv Snæs Aar siden blev opført af et engelsk Kompagni. Hetta er Østrøms fabrikk, sum nú er ein partur av Lützens Timburhandil á Skálatrøð.
Byen ligger paa en meget ujævnt Terræng, hvorfor nogle af Gaderne ere meget Stejle, og for at komme op til de høj-est liggende Huse maa man mindst et Par hundrede Fod tilvejs; men saa har man ogsaa en smuk udsigt ud over Byen og Havnen. I den ældre Del af Byen ere Gaderne smalle og uregelmæssige, hvorimod de nyere Kvarterer ere anlagte mere symetrisk og der findes i disse mange ganske nette Haver, som pynte godt op i Landskabet. Midt igennem Byen løber en

stor Elv, og det er et meget smukt og vildt Syn at se dens vældige Vandmasser, naar den om Vinteren svulmer op, styrte afsted med en rivende Fart og en vældig Susen. Naar man ved en saadan Lejlighed staar og stirrer ned i Strømmen bliver man helt fornumlet.
Angaaende Julen, da bliver den fejret her i Byen vistnok paa samme Maade som nede i Danmark med Juletræ, Festlighed-er og Dans. Paa Landet gaar det derimod mere vildt til, og der er næppe nogen Højtid, hvor der bliver danset, drukket og sviret saa meget som netop ved Juletid paa Landet, men jeg ved iøvrigt ellers ikke om de har nogen særlige Juleskikke.
Hvis jeg havde været i besiddelse af et godt Billede af mig selv

saa vilde jeg sendt dig et nu, men du skal nok faa et senere, maaske af hele Familien.
Vi glæde os til snart at se Kanonbaaden Guldborgsund komme herop for at passe paa engelske Damptrawlere, der i Massevis ligge og fiske inde paa Søterritoriet rundt omkring Øerne.
Jeg har faaet nogle uopklæb-ede Billeder fra min Broder Kristin, som han ikke kan bruge. De ere alle fra Thorshavn. Disse vil jeg nu tilsende dig. Du vil af dem kunde se hvorledes enkelte Partier af Byen ser ud, men dog ikke de kønneste.
En skildring af Tugthuset i Horsens vil jeg modtage med Glæde.
Jeg sender dig ti nummere af "Dúgván". Fráhaldsblaðið, har Djóni, pápi Petur, mundi eiga sín leiklut.
Hermed en venlig hilsen fra din hengivne Ven.

Peter A Isaksen

Her kann skoytast uppí ein umrøða, sum finst á alnótini av hesum sama pennavininum hjá Petur Alberg.

Sigurd Elkjær – Forfatter (1885 - 1968) Sigurd Elkjær er en af Danmarks mest kendte hjemstavnsforfattere, han er blevet kaldt Horsensegnens forfatter. Han blev født i Haurum vest for Horsens. Efter sin konfirmation tjente Sigurd Elkjær et par år hos bønder, inden han blev elev på Horsens Statsskole. Herefter forlod han sin fødeegn for at blive dragon ved rytteriet og senere tog han i 1910 lærereksamen i København. Sigurd Elkjær virkede herefter som lærer forskellige steder i landet og fra 1925 frem til sin pension var han lærer i Hillerød. Sigurd Elkjær debuterede som romanforfatter i 1915 med "Anders Grøn". I trediverne kom hans trilogi fra fjordlandet ved Horsens - Mellem Hav og Fjord (1936), Et Muldskud i Havet (1937) og Landfast, der handler om Alrø og dæmningen til Alrø (1938). Sigurd Elkjær har skrevet 16 romaner foruden noveller, fortællinger, digte m.v. De fleste af hans romaner er historiske og selvom han tidligt forlod sin barndomsegn, henter han stof til hele sit forfatterskab herfra. Elkjær bruger flere gange sine egne forfædre som personer i sine værker bl.a. i "Jens Rytter" og "Niels Tambours datter".

Síðst í august 1901. Mamma, mín kæra mamma, Bette í Geil, stendur uttan fyri kaksvindeygga og gevur dunnuungunum at eta